

МОРСЬКА  
ПАЛАТА  
УКРАЇНИ



MARITIME  
CHAMBER  
OF UKRAINE

65026, Україна, м. Одеса, вул. Ланжеронівська, 9, оф. 17,1  
тел.: +380 48 7530348, e-mail: info@mpu.in.ua, www.mpu.in.ua

65026, Ukraine, Odessa, 9 Lanzheronivska Street, of.17  
tel.: +380 48 753 0348, e-mail: info@mpu.in.ua, www.mpu.in.ua

Вих. № 01/10-21 від 01 жовтня 2021 р.

**Прем'єр-міністру України  
Шмигалю Д.А.**

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008  
[prshmygal@kmu.gov.ua](mailto:prshmygal@kmu.gov.ua)

**Керівнику Офісу Президента України  
Єрмаку А.Б.**

вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220  
[letter@apu.gov.ua](mailto:letter@apu.gov.ua)

**Голові  
Комітету Верховної Ради України  
з питань транспорту та інфраструктури  
Кіслю Ю.Г.**

вул. Садова, 3-а, кімн.928, м. Київ, 01008  
[kisiel@rada.gov.ua](mailto:kisiel@rada.gov.ua)

**Народному депутату України Голові Партії  
«Слуга народу»  
Корнієнко О.С.**

вул. Грушевського, 5, м. Київ, 01008  
[korniienko-o@rada.gov.ua](mailto:korniienko-o@rada.gov.ua)

**Міністру інфраструктури України  
Кубракову О.М.**

проспект Перемоги, 14, м. Київ, 01135  
[miy@mtu.gov.ua](mailto:miy@mtu.gov.ua)

**Заступнику Міністра інфраструктури  
України**

**Васькову Ю.Ю.**

проспект Перемоги, 14, м. Київ, 01135  
[miy@mtu.gov.ua](mailto:miy@mtu.gov.ua)

**Шановні панове!**

Громадська спілка "МОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ" –об'єднання суб'єктів господарювання морської індустрії, які прагнуть створення умов і докладають зусиль

для ефективного розвитку галузі на засадах балансу інтересів бізнесу і держави – висловлює Вам свою повагу та звертається до вас з такого приводу:

16 вересня 2021 року Антимонопольний Комітет України (АМКУ) за результатами аналізу законодавства і підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність лоцманів, прийняв рішення № 507-р<sup>1</sup> про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Міністерства інфраструктури, що полягає у дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності під час здійснення діяльності на ринку лоцманських послуг. АМКУ зобов'язав Міністерство інфраструктури України протягом шести місяців узгодити власні нормативно-правові акти з метою недопущення дискримінації за формою власності на всіх етапах виходу на ринок і надання лоцманських послуг.

**Зважаючи на це, Морська Палата України просить врахувати позицію наших членів з питання демонополізації лоцманських послуг.**

Ми впевнені у тому, що «дилема» лоцманського сервісу і невизначеності статусу приватних лоцманів існує тільки в ракурсі тлумачення законодавства з боку Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (підприємства-монополіста, інтереси якого очевидні), тоді як законодавство демонструє однозначну орієнтацію на демонополізацію лоцманських послуг.

Це впливає із статті 19 Закону України «Про морські порти України», яка у частині 3 визначила вичерпний перелік послуг, які можуть надаватись виключно державними підприємствами, установами та організаціями. Надання послуг з лоцманського проведення відсутнє у цьому переліку!

Незважаючи на це, підзаконна нормативно-правова база розроблена з урахуванням того, що лоцманське проведення – це монопольна послуга філії «Дельта-лоцман» Державного підприємства «Адміністрація морських портів України».

За останні роки було безліч ініціатив щодо врегулювання, нарешті, діяльності приватних лоцманів. В рамках цих ініціатив було проаналізовано світовий досвід і встановлено, що державна монополія на лоцманські послуги абсолютно не притаманна країнам ЄС і світу<sup>2</sup>; що інститут приватних лоцманів більш ефективний, зважаючи на статистику морських пригод. Також, жоден з нормативних актів ЄС не визначає лоцманські послуги як монопольні.

Втім, зрушити питання з місця не вдавалося. І наразі, коли вже Антимонопольний Комітет України і той помітив порушення конкуренції – все одно з'являються ініціативи щодо закріплення державної монополії на лоцманську провідку.

---

<sup>1</sup><https://amcu.gov.ua/npas/pro-porushennya-zakonodavstva-pro-zahist-ekonomichnoyi-konkurenciyi-7>

<sup>2</sup>Данія, Великобританія, Бельгія: послуги можуть надавати як державні так і приватні лоцмани; Болгарія, Румунія, Хорватія, Словенія, Іспанія, Австралія: послуги надаються тільки приватними лоцманами; Німеччина, США, Мальта: послуги надаються товариствами лоцманами, що регулюються державою, а не виключно державними лоцманами.

Втім, для бізнес-спільноти є очевидним, що введення державної монополії на будь-які послуги без доведення об'єктивної необхідності такої монополії – порушує засади української державності, зокрема, **конституційний принцип свободи підприємницької діяльності**, закріплений у статті 42 Конституції України та у статті 43 Господарського кодексу України. При цьому, стаття 22 Конституції України прямо встановлює гарантію недопущення звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів.

Ідея монополізації ринку лоцманських послуг не має практичних переваг – ані економічних, ані в аспекті безпеки мореплавства. І єдиний мотив для такої ідеї – це лобювання індивідуальних інтересів підприємства-монополіста, що, на нашу думку, не відповідає інтересам галузі.

Всі ризики, які гіпотетично впливають з функціонування приватних лоцманів, можуть нівелюватись продуманими процедурами одержання права на надання таких послуг.

Як зазначено вище, ринок приватних лоцманів успішно і ефективно функціонує в багатьох країнах Європи і світу. І, при належному регулюванні, інститут приватних лоцманів не тільки не створюватиме ризиків, але й сприятиме безпеці мореплавства (адже конкуренція стосуватиметься не тільки ціни, а й якості, тобто, безпечності послуг).

Чинне законодавство України, базуючись на міжнародних стандартах, наразі встановлює спеціальні умови для лоцманських підприємств і їх персоналу для того, щоб відфільтрувати «випадкових» учасників ринку<sup>3</sup>. Всі ці вимоги, а також будь-які додаткові інструменти фільтрації – наприклад, страхування приватних лоцманських компаній у міжнародних страхових провайдерів, сертифікація лоцманів, впровадження систем моніторингу ризиків (FRMS), визначення стандартів надання лоцманських послуг згідно з правилами ІМО –дозволять гарантувати належний професійний рівень і забезпечити відповідальність приватних лоцманів в Україні.

**Отже, просимо неупереджено оцінити ситуацію з урахуванням позиції бізнесу і створити належні умови для розвитку інституту приватних лоцманів України.**

Морська Палата України висловлює готовність до співпраці та надання фахової підтримки з цього питання, зокрема, щодо участі у розробці відповідних нормативно-правових актів на виконання рішення Антимонопольного комітету України.

**З найкращими побажаннями**  
**Виконавчий Віце-Президент**  
**Морської Палати України**  
**Капітан далекого плавання**



**В.Г. Кісловський**

<sup>3</sup>наприклад, у Положенні про морських лоцманів, затвердженому наказом МІУ від 08 травня 2013 року № 29